

Een ander bezorgd lid vraagt zich af hoe het bestuur denkt te reageren op de voorgestelde vermindering van het aantal uren in de bovenbouw van vooral het havo. De laatste interruptant vindt dat de wijze waarop ontwikkelaars van vakken in de vernieuwde tweede fase worden aangeworven, niet juist. Hij zou willen zien dat de vereniging zich een plaats toeëigent in diverse ontwikkelteams.

Het bestuur beantwoordt bij monde van de voorzitter de vragen zo goed als dat kan en deelt de zorg,

die is geuit. Na dankzeggingen aan Anne van Streun, Marja Bos, de familie Gaillard en het huishoudelijk personeel van het Nieuwe Lyceum sluit voorzitter Van Lint de jaarvergadering annex studiedag. Aan de uitgang wordt de deelnemers een synopsis van elk van de werkgroepen en een schriftelijke weergave van de voordracht van Van Streun uitgereikt. Een ieder spoedt zich voldaan naar het station of zijn auto. Het was een leerzame en geanimeerde dag geweest.

Jan Maassen, een interview

Agnes Verweij

Foto: Heleen Verhage

Waarom ben je wiskunde gaan studeren? Wilde je leraar worden? *In de laatste drie klassen op de gymnasiumafdeling van het Aloysius College in Den Haag heb ik een heel enthousiaste wiskundeleraar gehad, Wim Burgers. "Het leukste vak dat er is", zei hij altijd en dat vond ik ten slotte ook. Het zat ook een beetje in de familie: mijn neef Louis Maassen had wiskunde gestudeerd. Dat ik leraar zou worden, stond al vanaf het begin voor mij vast. In die tijd was de enige andere mogelijk-*

heid, afgezien van wetenschappelijk werk, verzekeringswiskundige worden. Leraar worden leek mij veel boeiender. Het was niet in de eerste plaats het omgaan met kinderen wat mij trok, maar het overdragen van het enthousiasme voor de wiskunde. Ook wat dit betreft was Wim Burgers een inspirerend voorbeeld.

Waar heb je gestudeerd? Waar ben je leraar geweest? *Ik ben in 1954 in Leiden met de wiskundestudie begonnen, in de zomer*

van 1957 haalde ik het kandidaats-examen, in december 1959 het examen MO-B, en een jaar later het doctoraalexamen. Het MO-B-programma bestond uit enkele vakken die ook deel uitmaakten van het doctoraalprogramma. Ik deed MO-B als 'tussenstation' aan om zo snel mogelijk de onderwijsbevoegdheid te krijgen. In september 1959 was ik namelijk begonnen met les geven op het Sint Janscollege in Den Haag. Deze baan beschouwde ik als opstapje naar mijn eigenlijke doel: leraar worden aan het Aloysius College. Ik had begrepen dat het vaak zo was dat je in je eerste jaar als leraar mislukte, en dat kon ik dus mooi op het Sint Jan doen. Maar het pakte anders uit: ik ben uiteindelijk 30 jaar op deze school gebleven!

Gaat het in het wiskundeonderwijs primair om het leren denken of om het aanbrengen van bepaalde vaardigheden? Wat vind je in dit verband van 'klassieke' meetkunde in een leerplan?

Het gaat uiteraard om het denken, maar wiskundig denken zonder vaardigheden gaat niet. Als je bijvoorbeeld de relatie wilt leggen tussen het stijgen en dalen van een gebroken functie en het tekenverloop van de afgeleide functie, mag het ontbinden van de teller van de afgeleide geen problemen opleveren. Dat zou teveel afleiden van waar het op dat moment over gaat. Als er geen klassieke meekunde in een leerplan zit, vind ik dat een groot gemis. Of je deze leerstof echt nodig hebt om wiskundig te leren denken, weet ik niet. Maar ik weet wel dat het een rijk gebied is waarbinnen je je als vanzelf een bepaald denkpatroon eigen maakt.

Hoe ben je in het 'wiskundewereldje' terecht gekomen?

Met mijn gymnasiumleerlingen deed ik meestal wat extra's, bijvoorbeeld een stukje groepentheorie, waar ik dan op het mondelinge exa-

men vragen over stelde. Dat deed ik ook toen de heer Westerhof, die toen inspecteur was, als gecommiteerde voor wiskunde optrad op het Sint Janscollege. Hij vond het leuk wat ik deed en kort daarna vroeg hij of onze school wilde meedoen met Moderne Wiskunde binnen de experimenten van het KPC. Zo heb ik vanaf 1966 meegedaan met het experiment 'driejarige brugperiode' als voorbereiding op de invoering van de Mammoetwet in 1968. In de vergaderingen die ik hierover bijwoonde, kwam ik Piet Vredenduin tegen. Piet was toen namens het bestuur van de NVvW in de CMLW bezig met het schrijven van de nieuwe wiskundeprogramma's. Toen mijn neef Louis in 1969 wilde stoppen als secretaris van de Vereniging en voorstelde mij in zijn plaats te benoemen, heeft Piet Vredenduin gezegd: 'Die ken ik ook, dat kunnen we best doen'. En daar had ik meer zin in dan in het afnemen van Staatsexamens gymnasium waartoe Piet me al eens had weten over te halen. Deze examens werden namelijk in de zomervakantie afgenomen en mijn vakantie is me altijd erg lief geweest. Dat het (vergader)werk voor de Vereniging weleens onder schooltijd viel, vond ik geen probleem. Ik was inmiddels conrector geworden, zodat ik geen vol lesrooster had en dat rooster bovendien zelf kon aanpassen.

Aan welke leerplanwijzigingen heb je meegewerkt? Wat vond je daarbij het belangrijkste?

In het begin waren er altijd genoeg andere bestuursleden die graag in een leerplancommissie zitting namen, Piet Vredenduin en Joop van Dormolen bijvoorbeeld. Ik beoordeelde de voorstellen dan wat meer van een afstand. Wat ik vooral belangrijk vond, was of de leerlingen zich door de leerstof aangesproken zouden voelen. Wiskunde moest voor hen een aantrekkelijk spel zijn, een uitdaging. In de loop van de

jaren kwam daarbij dat de wiskunde die op school geleerd werd ook nuttig moest zijn. Ik heb me voor het eerst actief met een leerplanwijziging beziggehouden toen inspecteurs dat opeens niet meer mochten doen. Wim Kleijne moest zijn voorzitterschap van de HAWEX-commissie opgeven en ik heb zijn plaats ingenomen. De afgelopen anderhalf jaar ben ik lid geweest van de Studiecommissie wiskunde B vwo. Daarin heb ik me onder andere sterk gemaakt voor het behoud van het spel- en puzzel-element in de schoolwiskunde. Ik zou het betreuren als dit door het nuttigheidsaspect helemaal overvleugeld werd.

Je bent veel betrokken geweest bij examens. Wat is volgens jou de belangrijkste functie van een examen? Wat zou je eventueel willen veranderen in de huidige examenpraktijk?

De functie van een centraal examen is dat hierdoor de garantie voor een minimaal eindniveau gegeven wordt. Alles wat boven die minimumgarantie uitstijgt, is een zaak van de school. Ik vind het idee van schoolonderzoeken daarom prima, maar dat je in de praktijk het hele laatste schooljaar met deze onderzoeken bezig bent is een heel slechte zaak. Ik zou graag zien dat er (weer) één, mondeling, schoolonderzoek kwam ná het centraal schriftelijk examen, liefst met een gecommiteerde erbij. Als men te veel tegen de organisatie opziet, en de subjectiviteit van de beoordeling een probleem vindt, mag het schoolonderzoek wat mij betreft verdwijnen. In dat geval zou ik zeggen: laat de leerlingen voor alle vakken twee keer centraal schriftelijk examen doen, met een tussenpauze van zo'n anderhalve week. Het hoogste cijfer telt, en zo vang je alle problemen met ziekte en black-outs op zonder dat de rust in de loop van het schooljaar verstoord wordt.

Je bent 25 jaar secretaris geweest van de NVvW. Is de taakstelling van deze vereniging in die tijd veranderd?

De belangrijkste taak is steeds geweest: de leden gelegenheid te geven met elkaar over hun onderwijs te praten. Toen ik net leraar was, en

werd, maar over vwo-, havo- en mavo-leraren. De lbo-leraren zijn er pas later bijgekomen. Duidelijk was, dat het contact met de leden anders aangepakt moest worden en Joop van Dormolen kwam toen met het idee een didactiekcommissie in te stellen. Een paar jaar later werd een ander

sche taken bijgekomen, die overigens voor een belangrijk deel door ons oud-bestuurslid Felix Gaillard uitgevoerd worden. Daarnaast staat Felix altijd klaar om vragen van individuele leraren, leden en niet-leden, te beantwoorden. Hij is al heel lang het sociale gezicht van de vereniging.

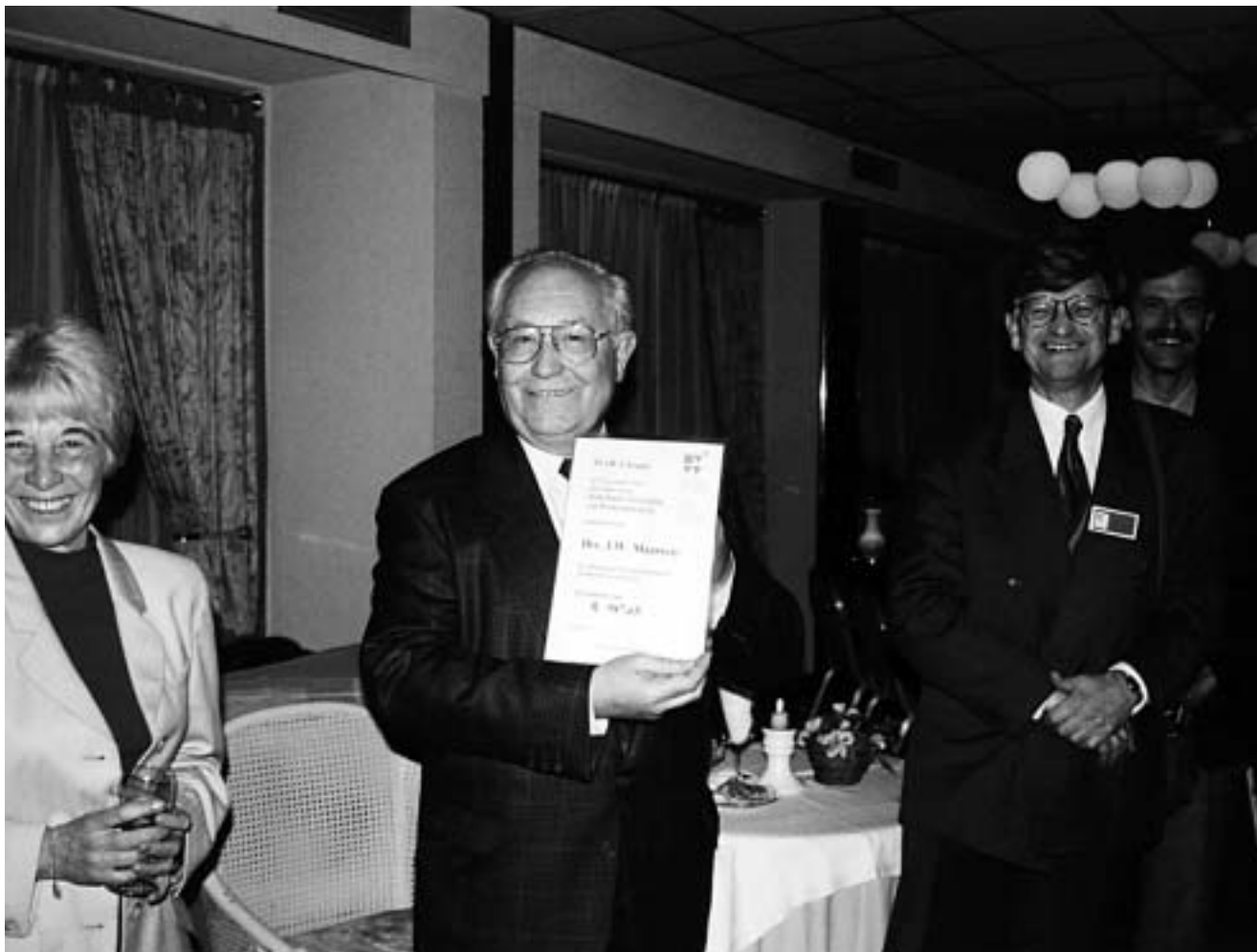

Foto Heleen Verhage

door mijn collega Wiggenraad overgehaald was om lid te worden van de NVvW ('want dan krijg je Euclides') merkte ik hier niet zoveel van. Je zag elkaar maar eenmaal per jaar, bij de jaarvergadering in december.

Gesproken werd er dan vooral door de bestuursleden en door de drie hoogleraren die de dag verder vulden met vrij pittige voordrachten over wiskundige onderwerpen. Toen ik in 1969 in het bestuur kwam, waren de statuten nog maar kort zo veranderd dat er niet meer over HBS-, gymnasium- en lyceumleraren gesproken

idee van Joop gerealiseerd: de jaarvergadering werd gecombineerd met een studiedag waarbij de leden ook zelf in werkgroepen actief konden zijn. En in het midden van de zeventiger jaren zijn we begonnen met het organiseren van de examenbesprekingen in mei. Het met elkaar praten over het wiskundeonderwijs komt, denk ik, nog het meest tot zijn recht bij de regionale voorjaarsbijeenkomsten waarmee we enkele jaren geleden gestart zijn. Door deze initiatieven is het bestuurswerk ook veranderd. Er zijn veel organisatori-

Waar schrijven leraren zoal over naar de secretaris van de vereniging? Wat was de leukste brief die je hebt ontvangen?

De meeste brieven van leraren gaan over de vraag of bepaalde onderdelen van de stof wel of niet binnen het programma vallen. Daarnaast komen er veel brieven binnen waarin een bepaald probleem gesignaleerd wordt en vervolgens gevraagd wordt: 'wat doet de vereniging hieraan?'

De leukste brief kwam niet van een leraar, maar van een leerlinge. Zij

schreef dat zij op het Stedelijk Gymnasium van Leiden zat en een groot verschil van mening had met haar wiskundeleraar. Hij beweerde dat de wortel uit 4 gelijk is aan 2 en niet aan -2, maar zij was het met dit laatste niet eens omdat het kwadraat van -2 immers ook 4 is.

Toen zij door de argumenten van haar leraar niet overtuigd kon worden, had hij haar aangeraden dit probleem aan de vereniging van wiskundeleraars voor te leggen. Ik heb haar teruggestreven dat je natuurlijk wel kan afspreken dat je elke keer als je $\sqrt{4}$ tegenkomt deze naar keuze door 2 of door -2 vervangt, maar dat je dan wel rare effecten krijgt en ik heb dit door een aantal voorbeelden geïllustreerd. Ze schreef me direct terug: 'Heel hartelijk bedankt, nu begrijp ik alles. Als ik weer een probleem heb, mag ik dan weer schrijven?'

Je bent na 25 jaar uit het bestuur gestapt. Ben je dat al eens eerder van plan geweest?

Na een jaar of acht heb ik gezegd dat ik het tijd vond om op te stappen. Maar andere bestuursleden zeiden toen tegen me: 'dat is niets voor jou, dit soort dingen heb je nodig naast je schoolwerk'. En toen er later, na een actie van 'Groningen', een beweging op gang kwam om regelmatig oude bestuursleden door nieuwe te vervangen en ik weer over aftreden begon zei men: 'nee, dat kan nu nog niet'. Een voordeel van een lange bestuurstijd is dat je veel connecties opbouwt die voor de vereniging van belang zijn, maar je loopt het gevaar dat je je eigen stokpaardjes blijft berijden. Nieuwe inbreng vind ik daarom van groot belang. Toch heb ik de laatste tijd niet meer over aftreden gesproken, toen vond ik dat ik de 25 jaar maar vol moest maken.

Wat mis je het meeste en wat het minste nu je geen secretaris meer bent?

Foto: Heleen Verhage

De persoonlijke contacten zou ik missen, als ik met alle verenigingswerk opgehouden zou zijn. Maar dat is niet zo; ik blijf namens de NVvW lid van de NOCW (Nederlandse Onderwijs Commissie Wiskunde), die een prominentere plaats in de wiskunde-onderwijswereld probeert te krijgen, en ik vertegenwoordig de vereniging ook in de bijeenkomsten van de β -federatie. Het zakelijke gedeelte van het bestuurswerk mis ik niet.

Wat vond je ervan dat je erelid van de NVvW werd en een ridderorde kreeg bij je afscheid?

Op het erelidmaatschap had ik eerlijk gezegd wel een beetje gerekend, de ridderorde kwam voor mij helemaal onverwacht. Toch vind ik het erelidmaatschap van de NVvW uitzonderlijker; ridderorden zijn er inmiddels heel veel verleend, maar ik ben pas het 13e erelid van de vereniging. Eén voordeel van het erelidmaatschap ondervond ik al drie dagen na de jaarvergadering. Toen kreeg ik bericht dat mijn contributie voor 94/95 op mijn girorekening teruggestort was. Felix had er als toelichting bijgeschreven: 'Ereleden betalen geen contributie'.